

Leto III

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 3

Naročnina: letno Din 24.—
polletno „ 12.—
četrtletno „ 6.—
za inozemstvo letno „ 36.—
Izhaja vsak drugi četrtek**GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR**

Dimitrije Ljotić:

Trije pogoji

Čim bolj razmišljaš o državi — in človek je primoran o njej vedno več razmišljati, ker postaja vsak dan bolj važna, pa tudi vedno bolj izpostavljena nevarnostim. — tem bolj prihajaš do prepričanja, da so neki pogoji, ki jih mora izpolniti vsaka oblika vladavine in vsak režim, pa naj se imenuje kakorkoli, če želi, da uspe pri svojem delu.

Ze tu in tam smo pisali in govorili o tem, tukaj pa hočemo še posebej poudariti te pogoje v celoti.

Danes je to še posebno važno, da to pomislimo, ko se nahaja ves svet očividno pred strašnimi dogodki, prav kakor pred razodetjem. Samo tistim državam, katerih državniki bodo izpolnili te pogoje, se bo posrečilo, da bodo svoje narode najbolj obvarovali strahovitega viharja, oziroma, da jih bodo pripeljali skozenj z najmanjšo škodo.

Prvi pogoj: »Tisti, ki vodijo državne pose, naj pozabijo na svoje lastne,« je zaklical Dubrovnik svojim upravnikom ter je dal zato vklesati te besede nad vhod v Knežev dvorec.

Krajše in lepše res ni mogoče povedati, kakor je to povedano!

Kdor tega posvetila ne spoštuje, temu ne pomagajo nobeni zakoni, pa naj jih bo ne vem koliko.

Če ga pa spoštuje in to celo brez vsakega drugega zakona, bo pa storil dobro svojemu narodu in državi.

V zgodovini ni nobenega slučaja, da bi bilo lahko dobro na svetu, ne da bi se izpolnjeval ta pogoj.

Zato zahteva Zbor, da bodi na čelu države čim več junakov in mučnikov, pa tem manj strahopetcev in seberad-ov v javnem življenju sploh.

Drugi pogoj: Državna sila mora biti v rokah takih ljudi, katerim že z obraza odseva pravičnost.

Brez sile ni države. Toda v rokah nepravičnih postane sila tiranija in nasilje. Samo v rokah tistih ljudi, ki so v službi pravice, je sila resnična in blagodejna moč, ter državna avtoriteta!

Državna oblast pa nima avtoritete tedaj, če so oblastniki brez nje.

Tretji pogoj: Noben režim nima pravice delati ljudstvo slabše, kakor je.

Kakor mora gospodar na svojem polju uničevati in trebiti plevel, ne ga pa gojiti, tako morajo tudi oblastniki podpirati vse dobro, pošteno, plemenito in viteško, trebiti in uničevati pa vsako zlo, nepoštenost, podlost in strahopetnost.

Kdor dela drugače, ta ne škoduje samo svojemu ljudstvu in državi, temveč tudi samemu sebi, kajti tako početje ne more trajati dolgo in se prej ali slej maščuje storilcu samemu.

To so ti pogoji!

Razen teh in poleg ali sploh brez teh se pa ne more dobro upravljati naroda in države.

Kdor je že kedaj poskušal delati proti njim, je poskušal to proti najmočnejši sili, kar jo je na svetu, proti bistvu stvarí.

Živimo v izredno burnih časih. Človeštvo čakajo najtežji in usodopolni dnevi. To se vidi povsod — po vsem svetu.

Zato je naša dolžnost, da te pogoje jasno in glasno poudarjamo, kajti karkoli bi delali drugega in ne tega, bi napravili — nič.

Če pa zadostimo tem pogojem, smemo upati s polno pravico, da bodo postali ti težki časi za nas lažji, če že ne sploh čisto lahki.

Šibenik

Teror kot sredstvo politične borbe tistih, ki se baje bore za »demokratske svoboščine«

Doslej so hodili politiki dostikrat v Šibenik na konference in shode. Pa ne samo hrvaški in »prečanski«, temveč tudi politiki iz Srbije. Nobenemu od njih niso doslej delali nikakršnih ovir. Vsi ti so svoje opravili v miru, brez demonstracij, celo brez vsakršnih viharnejših medklicev.

Pred nekoliko dnevi pa je prišel v Šibenik predsednik Zbora tov. Dimitrije Ljotić. Prišel je, da v obliki predavanja govori svojim tovarišem, posebno pa dični zboriški mladini. Toda sedaj pa naenkrat nikakor ni bilo mogoče vzdrževati reda in miru. Dimitrije Ljotić je nekaj drugega, nekaj čisto drugega kot vsi ostali politiki v naši državi. To so točno zapazili provokaterji in aranžerji žalostnih in nemilih demonstracij in izpadov v Šibeniku.

Zagreški »Obzor«, ki bi sicer hotel biti resen list, je prvi pozival demonstrante naj sprejmejo Ljotića s kamenjem, pa da ga eventualno tudi ubijejo. Pred Ljotićevim prihodom v Šibenik se je pojavil »Obzor« z dolgim člankom, vseskozi izmišljenim, lažnjivim, tendencioznim in provokaterskim. Podtaknil je tov. Ljotiću in »Otadžbini« članek o Hrvatih, katerega nikdar nista napisala niti Ljotić niti zboriška »Otadžbina« (katera že delj časa, kakor je znano, radi tehničnih razlogov sploh ne izhaja). Na koncu tega nesramnega falsifikata pravi »Obzor« odkrito: »Pa tak in takšen Ljotić se upa priti v kraje, kjer žive Hrvati!«

Kaj je to, če ne znak za alarm, poziv, da naj druhal zagradi kamen in orožje in da naj s silo, pa če treba celo z umorom prepreči, da ne bi viteški in mirni propovednik budil in bodril mlada srca, da jasnejše občutijo hitro porajanje nove zore jugoslovanskega naroda? Kaj je to, če ni navadna provokacija, kakršnih so se posluževali izkoreninjenjci in agenti bivšega črno-žoltega habsburškega apostolskega cesarstva, ko se je po balkanski vojni začel dvigati narod k borbi za osvobodjenje in zedinjenje izpod tujčevega jarma? Prav

tako so tedaj pisali tisti strupeni listi in lističi, ki so spravili mnoge nacionalne jugoslovanske sinove v ječo, pa tudi v smrt.

Zakaj »Obzor« tako ne sprejema drugih politikov in političnih šefov? Zakaj ne podtika njim člankov, navadnih mistifikacij, da bi izzval pri Hrvatih mržnjo in razburjenje?

Odgovor je za vsakega jasen? Šibenik je postala močna trdnjava zboriške misli! Šibeniška srednješolska mladina je vsa z Zborom in njegovim vodjo Dimitrijem Ljotićem. V Šibeniku so odprta srca veliki ljudski jugoslovanski misli, katero izpoveduje apostolski, brez strahu in oklevanja tov. Ljotić. On trga srca frankovački in komunistični druhalj in vse, kar je med mladino dobrega, hiti v rste Zbora.

Žalostni dogodki so se odigrali v Šibeniku. Nič ne obžaluje in ne obsoja teh žalostnih dogodkov, pri katerih so bile tudi žrtve, bolj kot Zbor in njegov predsednik Dim. Ljotić. Toda naj ne zameri gospoda okrog »Obzora«, tovariš Ljotić ni strahopetec! Predsednika Zbora ne more splahiti kamenje in kljci naščuvane, nezavedne in razjarjene druhalj. Dim. Ljotić je izkušen bojevnik in junak, ki je prebil vso vojno v trdem in težkem rovu pod točo sovražnih topov in mitraljez. In medtem, ko je pred našo dično mladino razlagal smernice bodočih pokolenj, je deževalo kamenje, ne da bi se on premaknil z mesta. Kar je imel povedati, je počasi povedal brez razburjenja vse do kraja med frenetičnim odobravanjem neprobajnih zboriških vrst v našem jugoslovanskem Šibeniku. Nasprotnik je bil osupel, »Obzor« pa krvavo razočaran, ker ni mogel poročati drugi dan po svojih strupenih stolpcih, da je vodja Zbora zbežal z bojišča, ali pa vsaj, da se mu je karkoli pripetilo.

Ne preganjajo se s psokami in kamenjem tisti, ki ne nosijo ničesar s seboj. Strah stopa v kosti frankovcem, komunistom, korupcionistom seberad-om. V vsej državi še močno tli misel Zbora. Povsod

rastejo iz tal nove organizacije. V vseh središčih nastajajo žarišča, posebno omladinska. Misel Zbora orje ledino, tov. Dim. Ljotić pa postopoma in počasi postaja največja nada vse širših in širših slojev celokupnega naroda jugoslovanskega. Živel zboriški Šibenik, živela navdušena predhodnica Zbora, dična šibeniška mladina! Naj bo zagotovljena, da ni sama! Z njo je vsa zavedna mladina pod našim gorskim orjakom Triglavom, z njo je vsa zavedna mladina Jugoslavije.

Vsa ta mladina naj se samo spomni še na druge pravičnike, ki jih je demokracija že kamenjala. Ni ta slučaj osamljen v zgodovini človeštva. Tudi že pred 1905 leti so kamenjali Pravičnika!

Kakor sedaj v Šibeniku je tudi že takrat spregovorila čista demokracija, ko se je

Pilat obrnil na ljudstvo in ga vprašal, koga naj križa Barabo ali Kristusa. In od farizejev naščuvana množica je kričala: »Križaj Kristusa!«

Samo dvanajst učencev je imel tedaj Kristus. Toda Njegova misel ljubezni se je širila, Njegova misel poteptanih, ponižanih in razžaljenih je vžigala srca poštenih in pogumnih in zavzela je — ves tedanji svet! Zato pa glave kvišku! Naš Zveličar sam nam je dal svetli primer, kako junaštvo in mučeništvo znaga temo in zlobo, farizeje, Pilate in »demokracijo«!

Pustite, naj si Pilati okrog »Samouprave« po dogodkih v Šibeniku perejo roke in se izgovarjajo na »voljo naroda«, ne da bi hoteli videti farizejev okrog »Obzora«. Saj poznate končno usodo Pilatovo...

Prilika za današnje dni

Nekega dne je nastal v mestu nek neobičajen nemir. Trumoma je drvelo ljudstvo v predmestje, tako, da je imela policija ne malo posla.

Na nizkem pjeđestalu je sedel človek in razlagal program nove dobe. Vsi so ga verno poslušali in pritrjevali ter radostno odobravalj. Policija ni mogla intervenirati, ker je oznanjal prepoved človeške družbe v krščanski ljubezni. Poleg tega je bilo tam zbranega toliko naroda, da ni kazalo s silo razganjati množic.

Mož, ki je nastopal kot govornik, je imel za vsakega tolažilno besedo in je ulival vsem nek čudovit balzam, da je vsak čutil v sebi neko neverjetno prepovedilno silo. Vsakemu je dajal prav dobre nasvete in govorica o čudovitem možu je šla kot blisk od ust do ust po vsem mestu in bližnji in daljni okolici.

Za ta dogodek je doznal tudi nek jako imovit in moder človek, katerega je vse spoštovalo. Pa kaj ga ne bi? Saj so ga vsi poznali kot dobrega in plemenitega duhovnega učitelja in političnega voditelja. Zaželel si je tudi on, da bi slišal modrišana in šel je na kraj velikega zbora naroda. Na zboru je nastala grobna tišina. Slišati je bilo le govorico in godrnjanje stražnikov, ki so mu delali prostor, da bi prišel prav blizu čudnega propovednika. Vsi so uprli oči v veljaka in z nekim pritajenim strahom pričakovali zaključka dogodka. Nek tih šepet je šel od ust do ust in zdelo se je kot bi pihljah prijeten vetrič preko zrelega žitnega polja. Na licu prišleca je bilo videti ob svitu močnega reflektorja, da ne trpi pomanjkanja, kot tisoči drugih navzočih. Pa tudi njegovo obnašanje je kazalo, da je jako visoko naobražen.

Tovariši na delo!

Prilike za uspeh in zmago naše ideologije so kljub drugačnemu videzu idealne! To je dnevno povelje našega predsednika Zborašem Jugoslavije, to je vodilo za njegovo apostolsko delo na terenu v oznanjevanju evangelija Nove Jugoslavije, Jugoslavije Novih pokolenj! Smederevo, Sušak, Zagreb so zmagovite etape prodora naše misli v najširše kroge jugoslovanske javnosti, zlasti pa naše idealne mladine. Ni je sile, ki bi lahko zavrla pohod, silen in nezadržljiv, Oznanjevalca Reda, Pravice, Blagostanja! Jugoslovanski Mesija odpira oči svojemu varanemu in razžaljenemu ljudstvu, leči rane razžaljenega narodnega ponosa, oživilja zamrle duševne ljudske vrednote, izganja farizeje iz nacionalnega svetišča, zbira okoli svoje zveličavne narodne misli sol naroda — ljubljeno mladino, ki ji kaže pot Jugoslovanskega Vstajenja, pot gospodarskega družabnega in duševnega Preporoda! Njegove besede učinkujejo kot blagodejen balzam na duše trpečih, Njegov pogled prodira v najskrivnejše kotičke naših borcev in jim vlija novih sil. Njegova osebnost privlačuje vse, kar je še poštenega in zdravega ostalo na narodni javni pozornici.

Kar je pa najvažnejše, je pa to, da vsak Zboriški, ki se mu v teh težkih trenutkih naše ogromne junaške borbe približa, postane še bolj fanatičen izvrševalec njegovih

ukazov in navodil. Ta razumsko dojeta pokorščina vodji prihaja veliko bolj do pravega izraza, ker »dugački put«, ki smo ga deloma do danes prihajali pod njegovim vodstvom, nam daje popolno garancijo, da bo on edini s svojim genijem povedel naš pokret do Zmage. V dnevi borbe ni oklevanja, ni fraziranja!

Izredne prilike zahtevajo celih mož, odločilnih mož, razumskih borcev! In te borce ima naš Zbor! Ti borci so iz dneva v dan bolj pripravljene vse žrtvovati za zmago svoje ideje, podrediti vse svoje vsakodnevne življenjske interese koristim pokreta! Ali je v Jugoslaviji kak drug pokret ali stranka, ki bi imel v svojih vrstah toliko ustvarjajočega navdušenja, toliko brezkompromisnega idealizma, taliko samozatajevanja in požrtvovalnosti kot v našem »Zboru«? Nikjer! Verujemo v zmago Zbora! Verujemo v Dimitrija Ljotića! Verujemo v zmago Pravice, Reda, Blagostanja! Verujemo v Novo Jugoslavijo!

Borci v zbor!

ODGOVOR OBREKOVALCEM!

V tiskovni sklad so darovali: Hanželič Valentin, Hoče, Din 10; Rajšter Anton, Studenci pri Mariboru, Din 60; Gorjup Franc, Maribor, Din 10; Peč Miko, Limbuš pri Mariboru, Din 10; L. R., Maribor, Din 10; Štros Anton, Stara Fužina, Din 10. Srčna hvala! Tovariši posnemajte!

PREGLED TISKA

Za smisla postojanja i uspeh jednog preporodilačnega pokreta potrebna so tri elementa. Prvo, potrebna je jasna ideja, koja će poput meseca ukazivati put u tamnoj noći; drugo, potreban je jedan čovjek-vod, koji će tu ideju simbolizirati i treće, potrebne su povoljne političke prilike. »Vihor«.

*

Nacionalna omladina in naš mladi kralj. Z izrednega občnega zbora ob priliki proslave petletnice obstoja Jugoslovenskega nacionalističnega kluba Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja — Edinstvo, je bila odposlana na dvor sledeča pozdravna brzojavka:

Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II, Beograd. — Ob priliki petletnice obstoja svojega kluba, se nacionalni akademiki Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani spominjajo Sina svojega Velikega Vzornika in Pokrovitelja — Vašega Veličanstva z izrazi globoke udanosti kraljevskemu Domu.

Minister dvora Nj. Veličanstva je odgovoril na udanostno pozdravo:

Jugoslovenskom nacionalističkom Akademskom klubu Viteškog kralja Aleksandra I. Ujedinitelja »Edinstvo«, Ljubljana.

Po Najvišjem nalogu čast mi je izjaviti zahvalnost na toplim željami i izrazima odanosti, podnesenim Njegovemu Veličanstvu kralju i kraljevskom Domu sa Vaše godišnje skupštine, održane u Ljubljani. — Ministar Dvora: Milan Antić s. r.«

*

»Jutro«.

Po vsem tem smatramo, da bomo doprinesli svetovnemu miru največ, če se bomo vsak v svojem delokrogu potrudili, da oživi Rusija, ki bo v nas videla prijatelje, vezane po krvi in duhu, a ne nasprotnike, ki jih je treba, čeprav z državljansko vojno, uničiti — kakor to danes dela SSSR. To naj bo naša prva naloga. Kajti, brez naslona na močno in urejeno Rusijo, to je nacionalno Rusijo, bodo Slovani v Evropi vedno imeli vlogu narodov drugega reda. »Naša Misel«.

*

»Glas delavca« trdi dne 4. t. m., da »se fašisti selé iz »Zbora« pod boljšo firmo. Fašistične sile se danes zbirajo drugod, kot kažejo jasni znaki zadnjega časa. Težišče se prenaša. No, torej!

*

Zalostni dogodki so se odigrali zadnje nedelje v Šibeniku. Tam je sklical voditelj pokreta »Zbor« Ljotić svoje zborovanje in mu kot demokrati ne moremo osporavati pravice, da svoja politična naziranja javno tolmači in si zanje tudi išče privrženec. Zato bi tudi na shodu v Šibeniku bil mogoče od svojih nasprotnikov moten, neverjetno pa je, da bi tam prišlo do takih ekcesov, kakor je prišlo. Na dan njegovega prihoda v Šibenik je namreč zagrebški »Obzor« na podlagi nekih potvorenih citatov iz beogradske »Otdžbine« prinesel provokaterski napad na Ljotića in rekel, da kaže Ljotić veliko drznost s tem, da si usojá iskati svoje pristaše tudi med Hrvatí in prirejata sestanke v hrvatskih mestih. To je pisal oni »Obzor«, kateri nikdar točno ne ve, kako programatično stališče naj bi on zavzel v našem notranjem vprašanju in ki danes tudi še sam o sebi točno ne ve, ali je frankovec, ali je Hrvat, ali je Jugoslován, ali kaj? Vse njegovo pisanje je usmerjeno po političnem oportunizmu. Taki listi so tipični pojavi neke motne dobe, v kateri se da v kalnem uspešno ribariti le s hujškanjem in izrabljanjem politične napečnosti.

Zaupajoč pa samo v svojo spretnost in podporo Italije je Sušnik mislil, da se dá vedno sedeti na bajonetih, a se je varal.

To je bila njegova tragična krivda, ki je dala Hitlerju moralno pravico za intervencijo. Sedaj Sušniku ni mogel nihče pomagati, ker pač ni bil v pravu.

Ni dvoma, da zaradi zadnjih dogodkov postane Avstrija narodno-socialistična. S tem pa se tudi približuje trenutek »anslusa«. Resneje, kot kdaj, moramo računati z dejstvom, da bo v nekaj letih na Karavankah naš mejaš Nemčija. Mi moremo mirno gledati na ta razvoj, kajti veliko vprašanje je, kaj bi nam bilo bolj nevarno: ali velika Nemčija ali habsburška Avstrija?

Če bi nam bilo izbirati med tema dvema možnostima, bi se prej odločili za prvo, ker glede druge imamo iz zgodovine že dovolj žalostnih izkušenj.

»Slovenska beseda« 18. t. m.

*

Učitelji smo samo del narodne skupnosti in ne moremo opravljati več kot svoj del prepotrebne skupnega dela. Toda naše delo v sedanosti ne sme vleči za seboj tradicij preteklosti, v kolikor zahteva novo življenje izpremenjenih delovnih postopkov in novih ciljev. »Učiteljski tovariš«.

Predsednih med svojimi tovariši

V Smederevu je imel Dimitrije Ljotić v polni dvorani Ljudske univerze predavanje: »Drama sodobnega človečanstva«. Z redko objektivnostjo se je dotaknil vseh perečih problemov sodobnosti. Zanimanje za predavanje je bilo toliko, da ga je moral par dni kasneje ponoviti v še nabitejši dvorani. Prisostvovalo je ogromno mladine.

Na Sušaku. S predsednikom Ljotićem je prišel tudi narodni poslanec sreza Oplenec tov. Lazarevič in starešina zagrebške organizacije. Prišli so na jutranji sestanek celo delegati iz Crikvenice in z otoka Krka, da slišijo svojega voditelja, ki jim je govoril o borbi »Zbora«. Opoldne je bilo skupno kosilo, kateremu je prisostvovalo 170 delegatov. Tov. Ljotić in tov. Lazarevič sta ponovno spregovorila. Popoldne

je posvetil predsednik omladini Zbora. Na tem sestanku ni predaval, pač pa odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih stavljali omladinci. Na tem sestanku je bilo tudi veliko število delavske mladine.

V Zagrebu je tov. Ljotić imel kar tri ločene sestanke: za člane, omladino in širošo javnost, vselej ob veliki udeležbi. Zlasti zagrebški srednješolci so spremljali z ogromnim navdušenjem besede tov. Ljotića. Po večernem predavanju ga je številno članstvo spremlilo peš skozi llico na postajo in mu prirejalo navdušene manifestacije vse do odhoda vlada. Tovariša Ljotića so v Zagrebu pozdravili tudi omladinci iz Ljubljane, ki so prihitali v lepem številu, čim so brzojavno zvedeli o prihodu Predsednika v Zagreb.

Po naši grdi navadi...

Dosledni svoji grdi navadi, da vedno pišemo ravno tisto, česar se iz najrazličnejših vzrokov ne upa napisati nobeden slovenski časopis, bomo tudi danes zapisali nekaj takih zadevščin.

Če že ne za drugo pa zato, ker trdi »Delavska politika«, da ni povedal Hitler v svojem govoru, dne 20. t. m., pred nemškimi državnimi zborom — nič novega.

Najprej je povedal Hitler, da je prišel na oblast šele takrat, ko je bila Nemčija na svoji lastni koži preizkusila že čisto vse druge, ki so se od skrajne levice do skrajne desnice smatrali za to kot nalašč poklicani. Pa ne, da bi jih bila preizkusila samo enkrat! Pri slabem ljudskem spominu in hitrem pozabljenju je morala nekatere — ki so se ji stalno, pa v vedno drugačnih strankarskih kombinacijah ponujali kot rešitelji iz zagate, kakršno so sami zakrivali — občutiti tudi dva- pa celo trikrat! Mnogi od teh so pač mislili, da je iz takratnega obupnega stanja Nemčije bil mogoč lahak pot brez truda.

Ljudstvo je medtem zapadlo v pravi fatalizem (češ, naj gre, kakor hoče — op. pis.), podleglo je že defetizmu volje in izgubilo vsako vero vase. Ker je tako stanje trajalo celih 15 let, si je medtem Hitler na dolgi in težavni poti lahko izbral najboljših sodelavcev, ker je slabim medpotoma pošla sapa.

Ta izvajanja smo »z ozirom na ozire« smatrali mi za zelo zanimiva in poučna!

Poleg tega je naglasil Hitler, da njegov gospodarski program sploh ni denaren, temveč predvsem proizvajalen program. Čim večja proizvodnja, tem večji delež vsakega posameznika na teh dobrinah, tem višji tudi življenjski standard. Denar je pri tem le sredstvo za izmenjavo dobrin.

Kmet lahko dobi za svoje pridelke samo toliko, kolikor je medtem zaslužil meščan s svojim delom, meščan pa lahko dobi za svoje delo samo toliko, kolikor je medtem s svojim delom izvabil iz zemlje kmet. Med seboj lahko vsi samo zamenjujejo, kar so pred tem pridobili in denar je pri tem samo sredstvo izmenjave. Samo po sebi ne predstavlja denar nobene vrednosti. Marka je na ta način le poštena nakaznica v rokah enega za proizvod poštenega dela drugega. Delo je edina prava in dejanska podlaga denarne vrednosti, ne pa zlato. Nemci so si ohranili vrednost svojega denarja brez zlata, medtem ko so morale države z zlato podlago same razvrednotiti svoj denar.

Brezposelnost v Nemčiji ni več, pač pa se že občuti pomanjkanje delovnih moči! Ker pa nikakor ne gre odtegovati poljedelstvu delovnih rok, se bo morala Nemčija zadovoljiti s tistim številom industrijskih delavcev, ki jih ima na ta način, da se bo primitivnejše oblike delo zamenjalo s popolnejšimi oblikami, t. i. na ta način, da bo boljši stroj služil delavcem v prid.

Glede sovjetije je izjavil Hitler, da ne dela ruskega naroda odgovornega za strašno ideologijo uničevanja, ki se širi iz sovjetije po svetu. To pa zato ne, ker več, da je ta veliki ruski narod spravila v takšne blazne razmere le tenka navlaka židovskega razumnštva, ki je nanj sedla. Hitler pravi, da niso Nemci tisti, ki bi hoteli svojo ideologijo vsiliti ruskemu narodu temveč, da je židovska navlaka v sovjetiji tista, ki bi svojo rušilno ideologijo hotela vsiliti celemu svetu. Hitler pripominja, da mu je znano, da angleški zunanji minister Eden (ki je dve uri po Hitlerjevem govoru nehal biti minister — op. pis.) drugačnega mnenja, pač pa, da je čisto istega mnenja Stalin, kar je pravkar tudi javno priznal (v podpisnem uvodniku v moskovski »Pravdi«, o katerem govorimo v tej številki lista na drugem mestu — op. pis.).

Hitler izraža mnenje, da je za tolmačenje boljše vizma pač merodajen Stalin, ne pa angleški minister.

Končno nam je padla v oči Hitlerjeva izjava, da se Angleži zavzemajo za prepoved zračnih in plinskih napadov, kar da je Hitler že davno sam predlagal, da pa je takrat že dodal, da treba obenem tudi prepovedati zastrupljanje javnega mnenja z brezvestnimi in lažnimi židovskimi časopisi in članki. To sistematično zastrupljanje da je namreč še nevarnejše od strupenih plinov, ker predstavlja nevarnost za svetovni mir. Taka časopisna laž čisto prav tako zahteva smrtnih žrtev (glej »Obzor« — Šibenik — »Samouprava« — op. pis.).

To so torej zadevščine, ki smo jih napisali po svoji grdi navadi, da pišemo tisto, kar ne piše nobeden slovenski časopis.

Naj nam oprostite pristaši vseh najrazličnejših mednarodnih družčin, ki bodo radi tega, vsi brez izjeme, vihali nosove, kajti: »Navada je pač železna srajca!«

Demagogija in ljudsko štetje

Demagogija je sicer zadeva, brez katere demokracija posebno v Jugoslaviji, nikakor ne more naprej, pa je zato tudi stalna in zvesta spremljevalka vseh naših strank in stranic. Vendar pa bi jo po našem skromnem mnenju le mogli pogrešati vsaj naši stanovsko-strokovni listi, ki je vendar ne rabijo za strankarske namene, oziroma je normalno vsaj ne bi mogli rabiti.

Zato je nek tak ljubljanski list prav storil, ko je dne 14. t. m. pritrjeval »Privrednemu pregledu«, ki med drugim piše: »Demagogija, ki tudi sicer povzroča v vsem našem javnem življenju, zlasti pa gospodarskem življenju, toliko škode, je vzrok, da se o trgovski panogi ne vodijo vsaj v tej meri računi kakor o ostalih. Resnici na ljubo pa je treba tudi konstatirati, da so svojih težkoč v neki meri krivi tudi trgovci sami, ker niso niti sami vedno na jasnem, od kje izvirajo njih nadloge. Nezadostno razvita stanovska zavest namreč dostikrat ponehuje pod strankarsko političnimi vplivi — na škodo trgovcev!«

Vendar pa se tisti ljubljanski list niti sam ne drži dosledno gornjih besed, katerim sicer brez ugovora pritrjuje! Sedaj že v drugič (28. I. in 7. II.) namreč ponavlja trditve, ki prav sumljivo dišjo po demagogiji, ki je pa celo kot demagoška trditve le malce predebela.

Iz obeh uvodnikov tega lista namreč izvemo nek čisto poseben, doslej res neznan, pač pa tudi sedaj precej za lase privlečen vzrok najmanjšega prirastka prebivalstva v Sloveniji.

Vzrok malega prirastka za njega naenkrat ni padec porodov zaradi bele kuge in umrljivosti otrok! Po uradnih podatkih umrje v Sloveniji 4000 dojenčkov letno, vsak 23. otrok je mrtvoroden, na Štajerskem pa je vrh tega še vsak tretji otrok nezakonski (umrljivost nezakonskih otrok je mnogo večja kot pa zakonskih), vendar pa to vse skupaj ni za uvodnikarja nič!

Kje neki! Mi si seveda domišljujemo, da je pri nas higiena na neki tako strašno visoki stopnji, da ta z malo umrljivostjo kar kompenzira belo kugo. Saj mi smo vendar strašno civilizirani in kulturni! Povsod po vaseh smo že preskrbljeni z zdravno pitno vodo, povsod so naša stranišča, greznice in gnojne jame v najlepšem redu, okna po hišah visoka in široka, sobe prostorne, na vsaki kmetijski postelji leži samo po en človek, otroci posebej, kuhinje po kmetih so sijajne, zraka in svetlobe kolikor hočeš, prahrane nič koliko, zdravniška

Prejeli smo

iz Gorenje vasj dopisnico našega tovariša, ki se glasi:

Cenjeni tov. urednik! Naznanjam Vam, da sem se preselil. Zato prosim, da mi glasilu »Zbor« pošiljate odslej na moj novi naslov. — Sedaj, ko imam dovolj prostega časa (sem namreč brezposeln), bi »Zbor« tem težje pogrešal. Zato naj me le pridno obiskuje, kajti vsakih štirinajst dni ga že tako težko pričakujem. Zadnja številka (I.) je imela nekoliko zamude, pa je nadomestila to potem njena pestra vsebina. Posebno jasen, čist in odločen članek »Mislili po novem letu« je bil jako na mestu. Take misli v naš »Zbor«! Kajti šele nacionalno-socialna stran našega programa nam daje pravo obeležje. Nacionalni in socialni cilj drži in privablja v naš krog najboljše tovariše in prijatelje — delavce. Na to naj pomisli večkrat vsak, ki širi našo idejo. Tem tudi kličem? Vztrajajte v tej težki borbi, za Vami stoje tovariši, ki so z dušo in srcem vdani nacionalno-socialni ideji »Zbora«, in ki so zato tudi pripravljani na borbo in žrtve! Zdravo!

Tovariši iz vseh stanov na zatožni klopi

Kakor smo že v zadnji številki našega lista poročali, je bila dne 5. t. m. pred okrožnim sodiščem v Ljubljani razprava proti našemu tovarišu dr. Mirku Trillerju iz Radovljice. Razprava je bila preložena, medtem pa je v zvezi s konkordatno amnestijo tov. dr. Triller — amnestiran.

Prav tako smo že zadnjič poročali, da je dostavljena obtožnica državnega tožilstva v Ljubljani tovarišem: Šturmu, Šimnovcu, Nagyju, Širaju, Zupančiču, Ježu, Hmelaku in Petelinšku.

Razprava po tej obtožnici bo pred okrožnim sodiščem v Ljubljani dne 15. marca ob 8.45 uri v razpravni dvorani št. 79.

Vstop vsem prost.

pomoč vsakemu pri roki. Skratka, živela slovenska kultura in civilizacija, posebno na Dolenjskem, v Suhi in Beli Krajini!

In zaverovan v slovensko kulturo ti napiše uvodnikar v omenjenem listu čisto na pamet, da je umrljivost otrok v Sloveniji najmanjša! Mi nasprotno pa vemo, da je ravno pri nas katastrofalna in največja! Kajti pri populacijskem računu ne pomeni na 2 km² od 100 otrok 5 mrtvih isto kot na 2 km² od 145 otrok 8 mrtvih, ker ostane v prvem primeru 95 otrok, v drugem pa na enakem prostoru celih 137 otrok živih! Populacijski račun pač ni obrestni račun, temveč nekaj čisto drugega!

Kar se bele kuge tiče je res, kakor trdi ta list, da ta še vse drugače razsaja v Volvodini kot v Sloveniji. In, če je po priznanju samega tega lista kljub temu tam prirastek prebivalstva večji kot v Sloveniji, potem je to pač najboljši dokaz, da je naša gornja trditev glede umrljivosti absolutno točna!

Bolezni in umrljivost so vsekakor tudi indikator gospodarskih in socialnih razmer, vendar nikakor ne v tem smislu, kakor bi to ta list hotel. Administracija in fiskus nista imela pri tem še nikdar odločujoče vloge! Mnenje, ki vidi v slabi administraciji vir socialnega zla, žigosa g. Poljanec v svojem članku »Dve razdobji fašizma na Slovenskem« v I.—2. letošnji številki »Sodobnosti«, kot »površno mnenje povprečnega malomeščana«, ali kakor pravimo mi — »purgarja«.

Če bi ta dva činitelja res igrala glavno vlogo, potem se ne bi moglo zgoditi, da imajo n. pr. na Hrvaškem, samemu Zagrebu pred nosom, okrog Bjelovara, Koprivnice in Križevcev Čehoslovaki in Nemci lepe hiše, snažna dvorišča ter zdrav naraščaj, njih neposredni sosede Hrvati v isti vasi pa podrtije z gnojem na dvorišču pred njimi, naraščaj pa tuberkulozen in trahomatičen!

Vsi ti Hrvati in Nehrvati živijo v isti vasi, pod enakimi pogoji, pod isto administracijo in fiskusom, pa je vendar med njimi taka ogromna razlika, ki mora že ob prvem pogledu pasti v oko vsakemu, kdor hodi z odprtimi očmi po svetu, pa ni strankarsko zaslepljen. To potrjujejo tudi uradni podatki rekrutne komisije, ki vidi ta naraščaj znotraj in zunaj brez strankarskih naočal.

Slišimo, da ima naš higienski zavod v Ljubljani letos lep namen asanirati Krževsko vas pri Metliki, da bi tako dal Belo-

kranjem pobudo, da po njej sami asanirajo tudi ostale vasi. Toda z ozirom na žalostne prej omenjene skušnje zelo dvomimo, da bi zavod dosegel svoj optimistični končni smoter. Manjka namreč nekaj drugega!

Manjka tisto, kar že davno imajo posebno Nemci, kljub naši administraciji in fiskusu! Vse kar je nemškega se je namreč čisto nesebično vrglo na delo za svojega človeka. Kulturna in gospodarska društva, cerkev in šola. Vsi so mu govorili o asanaciji njegovega doma, o potrebi zdravja, higijene, telesne vzgoje, morale, o škodljivosti alkohola, o amelioraciji zemljišča, o narodnem ponosu, ki naj se izraža v prednjačenju ravno v vseh teh ozirih! Nam pa vsega tega manjka, manjka nam ustvarjalnega navdušenja, ponosa, katerega nam ne more dati niti purgarija niti stranke!

Nemški kmet iz teh krajev mi je nekoč prav obzirno priznal, da je videl že mnogo hrvaških gospodarjev, ki so odhajali iz njegove vasi, da pa še eden ni pred odhodom spravljaj svoje stvari v kovčge...

To je torej tisti bridka resnica! Selijo se Hrvati, selijo se Slovenci! Ne selijo se pa z istega prostora niti Čehoslovaki niti Nemci! Njim ne škodujeta niti administracija niti fiskus! Mi slepci pa iščemo krivce izven nas, ker nočemo biti sami krivi! Nam je vsega kriv Balkan, ker smo sami taka strašanska Evropa, da nas od nje kar hudič jemlje. Od domišljavosti kar piskamo!

Tujec vzljubi našo zemljo, mi, ki smo se rodili na njej, pa še vedno nismo zrasli s svojo grudo! Mi smo visoki evropski kozmopoliti, namesto gospodarji smo hlapci, ki plujemo na modna tla in jo lahkega srca zapuščamo, ker menimo v svoji slepoti, da menjamo gospodarja, mi, ki smo sami gospodarji! Državljanke zavesti ni, ni občutka skupnosti, celote, ni ustvarjalnega navdušenja!

»Sama sreča, da je Amerika zaprta.« vzklila omenjeni list, »ker bi sicer neki naši kraji bili čisto brez ljudi, če bi mogli ljudje v Ameriko!« Tako je! Sama sreča! Kajti tako se naši ljudje selijo v druge dele Jugoslavije in ostanejo — doma! Posebno za naše razumništvo je to dobro, ker bi jih sicer lahko sedelo kar troje »Štuparamo« za vsako pisalno mizo v Sloveniji! Slovenija je pač majhna za inteligenčne poklice in agrarno pasivna za kmetijski stan. Kdor tega ne vidi je slep ali pa demagog. Vendar bi mogla pri ustvarjalnem navdušenju preživljati še mnogo naših ožjih rojakov. Ustvarjalnega navdušenja pa ni...

Nobenhil umetnih vzrokov tu ne rabimo iskati, da bi zvalili svojo krivdo na druge. Pač pa moramo čim prej odstraniti prave vzroke naše bele kuge in umrljivosti, ker smo Slovenci radi tega obojega na najboljši poti k — izumiranju.

Potrebna je predvsem duševna in telesna vzgoja. Potem pa ureditev gospodarskih in socialnih razmer v Jugoslaviji sploh. Samo v Sloveniji bi bilo mnogo premalo in nemogoče! Potem bi jih za inteligenčne sloje, zbasane v samo Slovenijo, rešili presneto klavarno! »Samoslovenec« g. dr. Dobovišek si jih je že šel reševati na »vse-državni podlagi«. Pot samoslovenski advokat v pravem in prenešenem smislu ni mogoč — shajati.

Pri ureditvi teh razmer moramo začeti pri družini! Kaj smo storili do sedaj pri nas za družino! Čisto mirne duše lahko odgovorimo: »Največ nič!« Največ nič zato, ker smo, žal, storili zelo mnogo proti družini!

POLITIČNO SMETIŠČE

»Slovenec«, »Slovenski dom«, »Slovenska Vas«, »Slovenska beseda«, sploh vse, kar je ortodoksko »slovenskega«, so pisali, da je »v doslej strumno organiziranem Zboru« nastal razkol. Radovedni smo, kdaj bodo ti slovenski preroki morali ugotoviti tudi po takozvanem razkolu, »da je Zbor še vedno strumno organiziran«?

Pri obisku belgrajskega Slovenca v »starih domovini«:

— No, Miha, kako se pa kaj doma počutiš?

— Prešmentano slabo! Če govorim kot govore naši Slovenci v Belgradu, me hočejo tukaj kar linčati. Če pa bi govoril kot mi sree narekuje, bi si pa ne upal več nazaj v Belgrad. Najbolje bo, da se izselim kar tja na hrvaško stran... da bo gmah!

Na letošnjih kolesarskih tablicah imate že dve lepi zvezdi. Prihodnje leto pa bomo imeli tudi tretjo s polmesecem!

Gospod narodni poslanec dr. Dobovišek je zbežal pred samim seboj v — parlament!

Neka Dunajčanka je pred meseci vzklila v nekem tamošnjem dnevniku: »V skoro vseh državah sveta se pritožujejo, da pogrešajo družine s številnimi otroki. Vendar pa se povsod ustvarjajo mnogo češče celibatni ukrepi kot pa postave, ki bi pospeševale pot v zakon!«

Državni uradniki ne prejemajo za ženo nič! Nič boljše ni pri zasebnih nameščenih, še manj pa pri delavcih. Kateri delodajalec, zasebni ali državni, vpraša delojemalca po njegovi družini, oziroma bi bil kakorkoli primoran, da ga po njej vpraša? Kaj smo storili, da bi mladenič že v zgodnjih moških letih lahko vzdrževal svojo družino? Kaj smo storili, da bi mu gmotno olajšal stopanje v zakon?

Kako smo naša dekleta pripravili za zakon? Spominjam se dovtipa, ki sem ga nekoč bral. »Vidiš,« pravi prijatelj prijatelju, »doktorica kemije je, ima nešteto smučarskih nagrad, sedaj naj najde samo še moža, ki zna kuhati, pa bo lahko sklenila srečen zakon!«

Zboraši nikakor ne smatramo lonca za ženski vzgojni ideal. Toda, da bi se dekleta nekoč z vsem svojim srcem posvetilo svojemu najvzvišenejšemu poklicu matere, že-

ne in gospodinje, moramo mu ustvariti veselje do njega. Veselje pa imaš samo do poklica, ki ga razumeš, sicer ti je naravnost zopern in odvraten!

Ustvarjati veselje do tega poklica, bi morala biti že naloga šole. Ali jo danes izpolnjuje? Še malo ne! Vsi šolski predmeti za dekleta bi morali biti tako usmerjeni. Fizika, kemija, matematika, risanje, telovadba itd., itd. Pozneje, nikakor ne prezigodaj, da se dekletu že v naprej ne zagreni veselja, takole okrog 16. leta starosti, bi moralo dekletu v gospodinjsko šolo — kuhanje, šivanje, nega otrok, stanovanje, vrt, oblačila.

Vse to pa zopet ne pomeni, da bi moralo dekletu zanemarjati svojo splošno izobrazbo, oziroma da bi se morala dekletu ostala izobrazba odtegniti. Nasprotno! Nova doba stavlja v tem oziru še večje zahteve na ženo! Znanje gospodinjstva naj ženo še osvobodí enostranosti. S tem, da ji bo šlo gospodinjstvo hitro od rok, bo samo pridobila na času, da se bo lahko posvetila tudi svojim drugim mnogoštevilnim nalogam. Ona mora biti vzgojiteljica svojih otrok, njihova učiteljica za življenje v vsakem pogledu, njihova voditeljica skozi mlado življenje. Pa tudi voditeljica mladega

roda sicer, tudi — horibile dictu — v politiki!

Ona mora biti izobrazjena, da lahko nastopa v javnem življenju kot tovarišica možu, kot enakopravna sodelavka za skupnost, za celoto naroda, stanu, družine! Zato mora biti tvarina za njeno vzgojo pravilno razdeljena po načinu in času ter pametno diferencirana.

V državi Zbora ne moremo pri delu za narodno skupnost pogrešati nikogar, najmanj pa tako dragocenih pomočnic, kot so nam naše žene!

Toda predvsem ne moremo pogrešati dobrih mater, žen in gospodinj! Posebno mi Slovenci ne! To nam dokazuje nedavno ljudsko štetje in nič drugega!

Manj namazanih in nališpanih lutk ob kavarniških oknih in opoldanskem času, ko je doma največ dela! Manj navideznihermafroditov, ki pa so v resnici najbolj ogorčene pobornice — seksualne enakopravnosti!

Človeška družba, moške, pa tudi same žene morajo doprinesiti svoje, da se bo naš rod vrnil k družini, od katere se je usodno oddaljil! Zato pa je treba nas vseh, zato je treba ustvarjalnega navdušenja, zato je treba države Zbora...

Slovenci leta 1906 in »Tudi-Slovenci« leta 1938

Kakor smo že v zadnji številki našega lista poročali, je bila dne 5. t. m. pred okrožnim sodiščem v Ljubljani razprava po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi proti našem tovarišu dr. Mirku Trillerju iz Radovljice.

Po razpravi pa smo doživeli, da je v »Slovenskem domu« zagledal beli dan članek, kakršen je nad vse značilen za današnje razmere. Poudarjamo, da še ne bi bili pisali danes o tem, če ne bi bili medtem merodajni sami uvideli, da je treba konkordat, kakršen je bil predložen, spraviti z dnevnega reda, in je bil zato amnestiran tudi naš tovariš, ki je bil istega mnenja. Zboraši imamo previsoko mnenje o pravici in o tisti visoki ustanovi, ki naj to pravico deli, kakor pa, da bi bili skušali s tiskom kakorkoli vplivati na to ustanovo, ki je vzvišena v svojem poslanstvu nad vsemi strankarskimi spletkami. Sedaj, ko je odstranjen vsak sum, da bi imeli kak tak podel, nekulturen in nekrščanski namen, bomo brez skrbi lahko odgovorili tistemu mazaču v »Slovenskem domu« prav po zaslugi.

Mislimo, da je mazač napravil prav slabo uslugo svojim delodajalcem, ker je osvežil spomin na eno od nešteti žalostnih junastev, ki so jih izvršili vprav njegovi delodajalci v letih težke borbe Slovencev proti nasiljem apostolske habsburške monarhije. Je pa čisto prav, da se taki spomini pismeno osvežijo ravno sedaj, ko se šopirijo s slovenstvom ti ljudje.

Bilo je to takrat, ko so po naših ljubljanskih ulicah nastopali nemški dijaki z nemškimi nacionalnimi trakovi in čepicami in s tem kazili slovensko nacionalno lice Ljubljane. Številni nemški oficirji so nastopali z vso prepotentno aroganco in z izvalnim kazanjem preziranja do vsega slovenskega. Tedaj je bil naš tovariš Triller tudi eden med tistimi, ki so sklicali v ljubljanskem »Narodnem domu« ustanovni občni zbor akademskega ferijalnega društva »Sava« in razložili namen društva. Ugotovili so: 1. da so načelni nasprotniki dvoboja, že z ozirom na to, ker ta ne daje nikake garancije za pravično zmago užaljenega; 2. da pa smatrajo dvoboj spričo danih razmer, zlasti spričo stališča nemških buršev in avstrijske armade kot edino sredstvo, s katerim se lahko očistijo ljubljanske ulice frankfurterskih trakov in se lahko pridobi slovenskemu traku ugled in respekt tudi pri nemških oficirjih. Radi tega da je vsak član društva dolžan pozvati na dvoboj vsakega akademika ali oficirja, ki bi žalil slovenski trak in dalje vsakega nemškega študenta, ki bi pri nas javno nosil nemški trak. Po tej obrazložitvi stališča (osobito zadnje točke) je bilo število dijakov, ki se je vpisalo, seveda majhno. Velik del prisotnih je pred vpisovanjem zapustil »Narodni dom« in je raje šel pred Kazino, ker je smatral kot najboljšo bojno sredstvo vpitje in žvižganje izza kostanjev ljubljanske Zvezde.

Že takoj ob prvem nastopu nemškega dijaškega društva »Carniola« na ljubljanskih ulicah so Nemci trčili s »Savani« skupaj. Člani »Carniole« so se morali takoj vrniti v Kazino, nakar se je likvidacija tega srečanja vršila skozi vrsto tednov in mesecev v podzemeljskih sabljarnicah v Gradcu. Bilo je trdo delo, kajti Carniolci so se držali tehnično jako dobro, možato

in hrabro, bili so pač večinoma Kranjci! Posledica tega in še nekaterih kasnejših nastopov je bila, da smo svoj namen glede nemških trakov na ljubljanskih ulicah dosegli in da junaki piščalk v tem oziru niso imeli več posla. Leta 1906, je nato v kavarni »Slon« v Ljubljani užalil artilerijski avstrijski nadporočnik slovenski trak, zakar ga je tov. Triller kot član »Sava« takoj pozval na dvoboj. Ta je bil par dni kasneje v telovadnici Belgijske vojašnice in se je končal s tem, da so morali tistega nadporočnika, po številnih težkih ranah proglašiti nesposobnim za nadaljnji boj.

Sedaj pride pa najlepše: dvoboj je bil v Avstriji po civilnem kazenskem zakonu zločin, obenem pa so bila odobrena pravila vseh dijaških društev, ki so stala na stališču obveznega dvoboja in je rezervni oficir, ki dvoboja ni sprejel ali ga v danem primeru ni napovedal — izgubil šaržo. To kričeče protislovje je praksa izravnavala s tem, da je državno pravdnistvo preganjalo dvobojevalce le v slučaju konkretne ovadbe z danimi dokazi. Pri tem položaju se je vršilo skoro pred očmi policije in z vednostjo celega mesta nemoteno nešteto dvobojev, ne da bi prišlo do obtožb ali celo obsodbe. V tukaj navedenem primeru so bili »Savani« tem bolj prepričani o tem, ker se je dvoboj vršil v vojašnicah.

Prišlo pa je nekaj povsem nepričakovanega: »Slovenec« je par dni nato priobčil čudno sladko in ljubezljivo notico, v kateri je napisal naravnost, da je bil dne... ob... uri v Belgijski vojašnici dvoboj med art. nadporočnikom X. Y. in visokošolcem Triller Mirkom, ter da se je dvoboj končal s težkimi ranami za oficirja. Nato ta notica ljubezljivo pristavlja sledeče: »Vzrok dvoboja je bil baje ta, da je nadporočnik žalil slovenski trak. Prav je in krepko odobravamo, da se je dijak Triller postavil v obrambo časti našega traku, vendar je pri tem izbral čisto napačno sredstvo, to je sredstvo, ki je po naši sveti veri smrtni greh in po naših zakonih zločin. Triller naj bi bil raje prišel v naše uredništvo in nam slučaj javil, nakar bi že mi ukrenili potrebno v dosegu zadoščanja. Preko te notice državni pravdnik ni mogel, moral je prijeti za stvar in konec je bil, da je tov. Triller predsedal 2 meseca ječe, njegov sekundant pok. dr. Žiga Vodušek pa 7 dni!

Tako je torej bilo! In kakor bi se zdelo »Slovenskemu domu« škoda, da bi se pozabilo, kako je po zaslugi citiranega lista v času hudega narodnega boja v letu 1906, predsedal slovenski študent, ki je za obrambo časti slovenskega traku riskiral življenje, 2 meseca ječe, on sedaj poživlja spomin na »slavno« narodno preteklost svojih prijateljev s tem, da v svojem članku daje tov. Trillerju naslov starega sabljaškega viteza! Naš tovariš Triller nima prav nobenega vzroka, da bi se sramoval spomina na tiste čase borbe, zdi se nam pa, da bi imeli drugi vzroka dovolj, da se posebno sedaj obnavljanja teh spominov kar najbolj mogoče izogibajo. Kajti danes so, izgleda, že pozabili, kdo se je boril za slovenski trak in kdo je denunciral borca za slovenski trak! Kdor je stal golih prsi pred rezilom meča za slovenski trak, iz tega se danes norčujejo, kakor se norčujejo iz tistih, ki so prelivali kri za Jugoslavijo, danes oni, ki so »delali« za njo v — Ženevi in Nici!

Ali je mogoč »Slovenski dom« zgovorneje in jasneje potrditi domnevo, katero imamo že od vsega početka: da vse tisto veliko navdušenje za slovenski trak, za one barve, ki pri nekaterih prireditvah pred vojno niso nikdar visele brez istočasno enako vidnih in razsežno visečih črno-žoltilih zastav, ni povsem pristno in iskreno, temveč da tiči za tem v tako neprimerno pozno vzplamtelem navdušenju nekaj vse drugega!

Morda poreče »Slovenski dom«, da kot katoliško glasilo še danes obsoja takratna Trillerjeva dejanja, ker je dvoboj smrtni greh in se tudi največja svetinja ne sme braniti z grešnim dejanjem. S čim neki so jo branili v križarskih vojnah in v španski inkviziciji? Ali postaja »Slovenski dom« v Jugoslaviji nazarensko glasilo? Sicer pa nič čudnega, če bi Dunajčani in Ženevci postali sedaj v Jugoslaviji celo nazarenci — za vsak slučaj. Toda v jugoslovanski vojski so za nazarenstvo hude kazni! To naj ne pozabijo!

Mazač v »Slovenskem domu« je končno smatral za potrebno, da se ponorčuje z izjavo tov. dr. Trillerja pred sodiščem, da stoji Zbor na strogo krščanskem stališču, v taki obliki, kakor da bi bil tov. Triller to izgovoril v smrtnem strahu pred obsodbo. Kako »strahopetne vrste« je naš tov. dr. Triller, smo pokazali v tem članku, »Slovenskemu domu« v pojasnilo pa povemo, da se glasi II. točka temeljnih načel našega programa:

»Vere, ki so vezane na dušo naroda in izražajo njegov svetovni nazor in zaupanje v Boga, so bistvene duhovne vrednote.« Ravno radi tega pa smo neizprosni in brez-kompromisni nasprotniki farizejstva, lažnikrščanstva in izrabljanja vere v strankarske namene, ker to vse skupaj ubija vero v narodu.

Gospodarstvo

Po uradnih statistikah živi v Jugoslaviji od poljedelstva 11.480.000 oseb, t. j. 82% celokupnega prebivalstva. Na področju naše države imamo 41.439.180 kat. juter zemlje.

Naša cementna industrija v letu 1937. Domača potrošnja cementa se je povečala v letu 1937 proti l. 1936 za 20% na skupno 38.000 vagonov, dočim je izvoz padel za 27.259 vagonov na 17.941 vagonov. Izvozna cena pa je medtem narasla od 185 din na 251 din za tono cementa. Zmogljivost celokupne naše cementne industrije je bila lani izkoriščena povprečno 40%, a pri dalmatinski cementni industriji, ki dela skoro izključno za izvoz, pa 30%.

Nemčija bo zvišala uvoz jugoslovanskega lesa. Nemški državni gozdni urad sporoča nekatere podrobnosti o zasedanju nemško-jugoslovanskega gospodarskega lesnega in gozdnega odbora, ki bo zboroval od 26. do 29. januarja v Eisenachu. Ta kraj je izbran, ker bo baš takrat kongres nemških gozdarjev. V odboru, ki bo pod državnim vodstvom, bodo tudi zastopniki lesnih producentov ter lesnih predelovalcev in trgovcev. Danes uvaža Nemčija iz Jugoslavije lesa za 157 milijonov din in je glede lesnega uvoza iz Jugoslavije na 3. mestu. Nemški uradni krogi in lesni interesenti pa so mnenja, da bi se mogoč uvoz jugoslovanskega lesa še povečati. V Eisenachu naj bi se napravili v ta namen potrebni sklepi.

